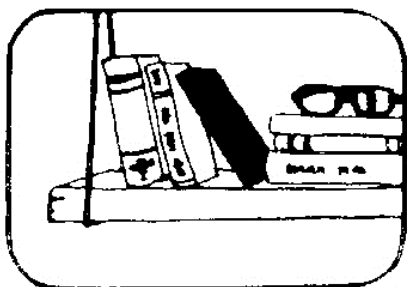

Október 31-e a reformáció emléknapja

Kaszap István

A megújulás eszköze az ökumenizmus

1. Jézus szándéka – és az eredmény

Az eredmény, amit valamennyien jól ismerünk: a számtalan keresztény felekezet. Ezek a felekezetek mindnyájan egy forrásra hivatkoznak, és közös gyökérből eredeztetik magukat.

Nekünk, e felekezetek bármelyikében élő keresztényeknek meggyőződésünk, hogy forrásunk, gyökerünk Jézus, és az ő számunkra megőrzött tanítása. Hivatkozási alapunk, eredőpontunk, hogy létrehozott egy tizenkét tagú közösséget. Lelkükre kötötte, hogy szeressék egymást, szeressék felebarátaikat, szeressék ellenségeiket. Lelkükre kötötte, hogy legyenek egyek az Isten világából való szeretetben, és ezt terjesszék el a Föld végső határáig.

A közösen vállalt forrásból, sajnálatosan, valami Jézus céljától különböző gyümölcs született. Számtalan keresztény gyülekezet jött létre. Ez önmagában még nem feltétlenül keresztetzi a jézusi szándékot; az azonban már igen, hogy e felekezetek nem állnak túl jól az egymás iránti szeretet dolgában. Ennek következtében szükségszerűen nem állhatnak jól az emberiséget egygő tévő szeretet terjesztésének dolgában sem.

Voltunk ugyan már rosszabbul is a korábbi történelmi időkben. Álltunk már fegyverrel is egymással szemben. Volt, amikor máglyával, kópaddal próbáltuk egymás meggyőződését alakítani. Ez elsősorban a történelmi egyházakra, ezeken belül a katolikus egyházra vonatkozik. Mínthogy én katolikus vagyok, bár nem vagyok autentikus személy, szeretnék az egyházam nevében bocsánatot kérni azokért a borzalmakért, amelyeket elkövettünk. Igen szégyellem magamat. Szeretném, ha az egyházam hivatalos képviselői, s a pápa is nyilvánosan bűnbánatot tartana az inkvizícióért, a vallásháborúkért, a népiirtásokért – lásd indiánok – és minden ártásért. Sovány

vigasz lehet csupán számunkra, hogy mindez már a múlté.

Miért is gyenge az ökumenikus párbeszéd határfoka? S hogyan tehető hatékonyabbá? Ezekre a kérdésekre kell keresnünk a feleletet.

Kerülnünk kell a megfellebbezhetetlen kijelentéseket. Ez ugyanis minden emberi tapasztalat szerint gátja egymás kölcsönös megértésének, elfogadásának, az egymásra találásnak. Állító mondataink végén is ajánlatos inkább kérdőjelet használni. Nem pedagógiai okokból, hanem abból a meggyőződésből, hogy az igazsághoz közelebb álló állítás csak egymás nézeteinek ütköztetéséből és közös forrásunkhoz viszonyításából születhet meg. Kérdéseimmel, állításaimmal erre a munkára hívom itt jelenlévő mindannyiunkat.

2. Egység, nem egyformaság

Számtalan keresztény felekezet született az egyetlen forrásból, mondtam az imént. Azt is hozzátettem, hogy ez a tény nem feltétlenül áll szemben Jézus szándékával. Azért merem így gondolni, mert úgy tudom, hogy Isten nem szériában teremt. Rendre egyedi példányokat hoz létre. Ennek következtében már-már szükségszerűnek látom, hogy nemcsak a kultúrák, hanem a vallások is nagy tarkaságot kell, hogy mutassanak. Eme teremtésteológiai tény következtében lehetetlennek látszik, hogy az egységre hívó Jézus ne vetett volna számot azzal, hogy a hozzá csatlakozók is rendre kifejlészthetnek nem csupán egyetemes, hanem részleges elfogadottságú hittartalmakat, egyházszervezetet, liturgiát is, egyáltalán vallási kultúrát.

Minden ökumenikus törekvés, amely ezeket a különbözőségeket egy kaptafára húzni törekedne, eleve megbukna mindannyiunk ellenállásán. Megbukna, mert abba akarna kívülről belebeszélni, amit sajátunknak, történelmi vagy megszentelt hagyományunknak érzünk. Mindezeket a területeken kizárólag

az egyes felekezetek jogosultak változtatásokat eszközölni, amennyiben azokat a közös jézusi örökséghez igazodni akarás megkívánja. Az egyes felekezetek nyilvánvalóan meg is akarnak újulni egész teológiájukban, egyházszervezetükben, tisztségviselőikben is. Törekvésük csak igen aprólékos, szerteágazó, részletekre kiterjedő munkával, s mindenekelőtt az adott felekezetből kiindulva járhat sikerrel.

Hibás az a gondolat az ökumenizmusra vonatkozóan, amely szerint a kálvinisták visszatérnek a katolikus felekezetbe, vagy a katolikusok csatlakoznak a lutheránusokhoz. Külön dogmatikák és külön egyházszervezetek mellett is lehetünk mindannyian Jézus tanítványai és Jézus közösségei. Ha az egyházszervezetet vagy a dogmatikát akaránk egyesíteni, akkor ebből csak gyűlölködések és vallásháborúk fakadnának, amint történelmünk ezt szomorúan mutatja is.

Az a megújulási törekvés, amelyben a különféle felekezetek együtt dolgozhatnak, s amelyből uniformizálást elkerülve nagyobb egység remélhető, ennél egyfelől szerényebb, másfelől azonban mélyrehatóbb célt tűzhet maga elé.

Közösen magunk elé tűzhető célunk szerényebb, hiszen nem kívánhatjuk feltérképezni, hogy valamennyi felekezeten belül miben és mi módon van szükség megújulásra. És egyáltalán, minden felekezeten belüli megújulás csak a felekezet tagjainak a dolga. Ugyanakkor mélyrehatóbb a cél, amelyet magunk elé tűzni nemcsak lehetségesnek, hanem elengedhetetlennek is látszik. Ez a cél a közös jézusi örökség megfogalmazása, hogy azután ez az örökség inspirálja az összes jézusi egyházak, felekezetek megújulási törekvéseit. A közös örökség mind teljesebb megtalálásából, és annak érvényesíteni akarásából forraszó megújulásunk egyre közelebb vihet valamennyiünket egymáshoz, Jézus szándékai szerint.

3. A jézusi örökség

Mi hát a közös jézusi örökségünk? Erről kellene párbeszédet kezdenünk egymással. Kérlek, mondjátok el, hogy ti mit gondoltok róla! Elsőként magam is megpróbálkozom megfogalmazásával. Olyasmit gondolok meghatározni, amit talán mindannyian el tudunk fogadni.

Ha egy szót mondok, akkor azzal alighanem egyet lehet érteni. Ez az egy szó a szeretet. De többet is kell mondanom. Ki kell bontanom e szó általam jézusinak vélt tartalmát. Azt gondolom, hogy az szeretet, aki kivétel nélkül minden ember szolgálatába kívánja állítani az életét. Ez a szolgálat pedig alapvetően kétféle módon nyilvánulhat meg aszerint, hogy rászoruló emberrel találkozom-e, avagy olyannal, aki engem bánt. Az első esetben a szolgálatban megnyilvánuló szeretet arra indít: adjam, felkínáljam neki azt, amiben rászorulóknak látja önmagát, illetőleg látom én őt; legyen az akár kenyér, akár Ige. A második esetben pedig ugyanez a szolgálatban megnyilvánuló szeretet azt kívánja tőlem, hogy a bántást ne viszonozzam bántással, hanem elviseljem és megbocsássam.

Hitem és meggyőződésem szerint ez minden keresztény felekezet közös jézusi örökségének középpontja, lényegi foglalatja. Hitem és meggyőződésem szerint ez az, ami közös meggyőződésünké válva, és ily módon személyes és felekezeti megújulási törekvéseinket inspirálva képessé teheti a kereszténységet elindulni egy olyan úton, amelynek eredményeként a szeretet eljut a Föld végső határáig. Hitem és reményem szerint ennek erejében képesek lehetünk betölteni történelmi, evilági küldetésünket. Létrehozhatunk egy mintatársadalmat, az Isten Földi Országát, amely mustármagból mustárfává növekedhet.

4. Mindnyájan felelősek vagyunk

Ennek a számomra nagyon is nyilvánvalóan jézusinak tetsző szeretetfogalomnak és a mögötte lévő magatartásnak messzemenő konzekvenciái vannak.

Ha egyetértünk az imént megfogalmazott jézusi szeretetdefinióval, akkor minden bizonnyal abban is egyet fogunk érteni, hogy felekezetre való tekintet nélkül, vajmi kevés kivétellel mindannyian felelősek vagyunk a jelenlegi állapotért. Mégpedig azért, mert a jézusi alapításra hivatkozó egyházak a maguk történelmi útján döntő többségükben nem tartották magukat ehhez a jézusi örökséghez. Legalábbis a Nagy Konstantin-i fordulat óta és következtében az egyházak többnyire létrehozták a trón és oltár szövetségét, s ezáltal alrendszerévé váltak egy adott hatalmi rendnek, amelyben bizony törekedtek a szolgálattal ellentétes uralkodásra, az adással ellentétes megtorlásra, a fegyverforogatásra. Mindezzel alapvetően hűtlenek lettek a közös jézusi örökséghez. A jézusi szeretet alapján ugyanis a Hozzá tartozók sem egyedileg, sem közösségileg nem lehetnek támogató alrendszerévé egyetlen hatalomnak sem. Nem, mert feladatunk nem a különböző hatalmi rendek igazolása, hanem a szeretetrend megteremtése. Másképpen kifejezve ugyanezt: feladatunk nem abban áll, hogy alrendszerévé váljunk egy adott társadalomnak, hanem hogy megteremtünk egy másik társadalmat, amely csak a szeretet szolgálátát ismeri.

Az Isten Országát, amelyről Jézus beszélt, kovász-társadalmat, modell- vagy minta-társadalmat, ha tetszik, kontraszt-társadalmat eredményez, amely elutasítja az uralkodás privilégiumát, a gazdagságot is, és lemond törekvéseinek fegyveres, azaz erőszakkal történő érvényesítéséről.

Meggyőződésem, hogy ez a jézusi egyházak feladata. Ha ezt nem végzik, akkor nem teljesítik küldetésüket. Ha ennek ellenkezőjét teszik, akkor áruló írástudóknak minősülnek, mivel Jézusra hivatkozva becsapják az emberiséget.

Evangéliumot említenek, s annak ellenkezőjét adják tartalomként.

Kemény és fájó szó: mást hirdetünk, mint ami ránk van bízva.

E jézusi örökség érvényesítése nélkül feleslegesek is vagyunk. Ezt az alrendszer-szerepet a különféle vallások, a Jézus előttiek is a miénkhez hasonló sikerrel betöltötték. Isten Országának a feladata más: figyelmeztető jelnek és felzárkózási pontnak kell lennie az Isten Országához még fel nem zárkózott egyesek és társadalmak számára.

Korunkra vonatkoztatva is elmondom mindezt. Jelenlegi tudásunk alapján a Föld el tudna tartani 12 milliárd embert. A Földön tényleg élő 5 milliárdból két milliárd éheznek. A hatalmat gyakorlók annyi pusztító fegyvert gyártanak, amennyinek az árából a két milliárdot jóllakásig meg lehetne etetni. Aki kezébe veszi a fegyvert, bűnrészes nemcsak az embergyilkolásban, hanem a kétféle milliárd éheztesítésében is.

Minden olyan vallásosság, jámborság, kegyesség, amely a fentiekről nem vesz tudomást, Jézus ellen van, s újra keresztre parancsolná Őt, ha lehetne.

Ha egyetértünk abban, hogy a probléma elvi tisztázása és a konzekvenciák gyakorlati vállalása nélkül elmegyünk a jézusi célkitűzések mellett, akkor azt gondolom, megtaláltuk azt az alapot, amelyen állva a jézusi ökumenét szolgáljuk, s a legnagyobb szolgálatot tesszük a különböző jézusi egyházaknak, amelyekhez tartozunk, s azokon keresztül társadalmunknak, nemzetünknek és az egész emberiségnek.

5. Mit kell tennünk?

Tennivalóinkat három csoportba osztom: Menjünk vissza Jézushoz; legyünk féltékenységet, haragot, neheztelést nem ismerő testvérek; építsük fel vagy építsük át Isten Országát hatékony jézusi kisközösségek hálózatává. Biztos vagyok abban, hogy az én listám nem lesz teljes, figyeljetelek, mi az, ami kimarad a felsorolásból, és egészítsétek ki, hogy mindannyian, akik gyarapítani akarjuk Isten Országát, megtalálhassuk teste szabott feladatainkat.

Visszatérni Jézushoz többek között azt is jelenti, hogy vállalni kell a küldetést, Isten népének egybegyűjtését. Felekezeti hovatarozástól függetlenül minél több embert kell személyesen meghívni Isten Országának építésére. Minél több helyen kell elmondanunk az egy-egy mást és az ellenséget szeretés jézusi

parancsát. Minél több embert, barátot és testvért kell meggyőznünk arról, hogy nem elég hallgatni a tanítást – tettekre is kell váltani. Nem elég tanulni és ezzel összhangban cselekedni, hanem másokat is kell tanítani arra, hogy tanuljanak, és határozottan akarják, hogy Isten Országának népessége gyarapodjék. Tegyük mindenki számára elviselhetőbbé, majd élvezhetőbbé szűkebb-tágabb hazánkat, Európát, az egész világot.

Jézus határozottan ellene mondott annak a szemléletnek, hogy az az egyedüli jó, amit mi teszünk, és annak a szemléletnek is, hogy az a rossz, amit ti tesztek. Amíg a Krisztushoz tartozni akaró felekezetek ezen szemléletek foglyai, addig nincs meg az alapja annak a közös nevezőnek, amelyre az ökumenizmus törekszik. Közös nevező csak a jézusi tanítás és életalakítás lehet. Csak az lehet, hogy az egyes felekezetek kölcsönösen és nagylelkűen teljes szabadságot biztosítanak egymásnak mindabban, amit Jézus nem tanított az Életre bemehtés feltételének, és ami nincsen ellentétben az Életre bemehtés jézusi feltételeivel. Csak az lehet a közös nevező, hogy semmi másban nem kívánunk egységes felzárkózást, csak a mindent egybefoglaló szeretetparancsban.

Tennivalóink második csoportjának taglalása előtt szeretnék emlékeztetni a Zebedeus-fiúkra, pontosabban arra a szituációra, amikor anyjokkal együtt előjogot kérnek Jézustól. Nevezetesen: az Országban az egyik fiú Jézus jobbján, a másik pedig balján ülhessen. Jézus ezt is és minden egyéb egyéni és testületi előjogot, kizárólagosságot

elutasított, akkor is, és úgy gondoltam, most is. A Keresztelő is tudta, hogy Isten a maga terveit nem köti az egyszer kiválasztottak leszármazóinak testületi öntudatához. Jézus is a leghatározottabban elutasította a jeruzsálemiek igényét Isten Országára, ha annak nincs más alapja, csak a testi leszármazás. Csak a jézusi igazság és szeretet képesíti a jézusi Ország építésére az Ábrahám-tól származókat és az Ábrahám-tól nem származókat egyaránt. Ezzel a látással mindenki szembekerül, aki testületi alapon akarja eldönteni a Jézushoz tartozást. Jézus tanítását kell továbbadnunk, az ő cselekedeteit kell tennünk, ha Hozzá akarunk tartozni.

Akár mennyire fájdalmas is, de Jézus szétválasztani is jött. Övéi sem képesek mindenkit megnyerni. Tudnunk kell, hogy egybegyűjtési szándékainknak vannak határai. Nem lehet mindennel és mindenki-vel összeegyeztetni az örömhírt. Mindenkit kell hívunk, de nem azon az áron, hogy bármit is leadnánk a jézusi szolgáló szeretetből. A porlerázás Jézusnál a visszautasítók visszautasításának jelképes cselekedete. Tudnunk kell ezt alkalmazni.

A küldetés vállalása gyümölcsöt kell, hogy teremjen. Ha az ember egyszer él, akkor valamiben hinni akar, és valamilyen gyümölcsöt akar teremni életével. A szeretet és a szeretet jegyében történő egybegyűjtés az emberi élet egyetlen megmaradó gyümölcse.

Végül az említett két feladathoz szervesen hozzátartozna a harmadik. Ha elfogadjuk azt, hogy a legalkalmasabb forma kereszténységünk megélésére a Jézus által bemutatott közösség, akkor nekünk is ezt kelle-

ne építeni. Tíz-tizenkét embert egybe kell tudnunk szeretni. Ha el tudjuk fogadni egyetlen közös alapként a szolgáló szeretetet, ha van bennünk elég bizalom, tolerancia egymás iránt, akkor annak ellenére, hogy ez a tíz-tizenkét ember esetleg nem egy felekezetnek a tagja, hogy szombatunként, vasárnapunként nem egy templomban, imaházban töltekeznek, maga a közösség aktív pontja lehet Isten Országát alkotó közösségek hálózatának. Mit gondoltok, megvalósítható ez, amiről álmodom?

Az evangéliumok fényében, a mindannyiunkban működni akaró Szentlélek segítségével hogyan tudjuk a Jézusnak tetsző egybegyűjtési feladatot jobban, hatékonyabban megvalósítani, mint eddig? Egészítsék ki az elmondottakat!

Feleségemmel 15 éve vagyunk együtt a Bokor egyik ún. tanulóközösségében. Egy másik közösségnek én vagyok a vezetője. Mindkét közösség tagjai katolikusok. Van egy harmadik közösség, ahol csak mi ketten vagyunk katolikusok. Rajtunk kívül adventisták, baptisták, reformátusok alkotják a közösséget. Mindhárom közösségben rendszeresen – havonta legalább egyszer – találkozunk. Közösen imádkozunk, tanulunk, beszámolunk élményeinkről, problémáinkról. Mindenben próbáljuk segíteni egymást. Mindhárom közösség szerves része keresztény életünknek.

(Elhangzott 1990. február 24-én, Budapesten, a Katolikus Megújulási Fórumon, amelyet a Bokor Közösség rendezett.)

Forrás: Koinónia, 2015/2

Búcsú az Olvasóktól

Ezúton tájékoztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy 33. évfolyamában járó folyóiratunk nyomtatott megjelenése ebben az évben sajnos véget ér, már csak a következő, decemberi számot küldjük nyomdába és postázzuk.

Forrásaink az utóbbi három évben szinte teljesen kimerültek, nagyon kevés hazai kézirat érkezett, és idegen nyelvű folyóiratokból is csak elvétve tudtunk közlésre érdemes írásokat átvenni.

A megmaradt és az esetleg befutó további cikkeket a folyóirat világhálós kiadásában szeretnénk majd közölni, ám az új elektronikus számok terjedelme és megjelenési ideje egyelőre teljesen bizonytalan. Javasoljuk, hogy időnként keressék

föl honlapunkat: www.ertedvagyok.hu, és böngésszék korábbi számainkat, amelyek mind megtalálhatók ezen a címen: <https://ertedvagyok.hu/arcanum>.

Az előfizetési díjkból és adományokból megmaradó összeget a Bokor Közösség két alapítványa, a Hazai Rászoruló Alapítvány és a Harmadik Világ Alapítvány támogatására fogjuk átutalni.

Hálásan köszönjük Olvasóink kitartó hűségét, és Isten áldását kérjük Mindannyiukra!

A szerkesztőség